

Henk Rijks

DE
OVERBLIJF
VADER

Roman

UITGEVERIJ PLUIM
AMSTERDAM/ANTWERPEN

'Another Pleasant Valley Sunday
Here in status symbol land
Mothers complain about how hard life is
And the kids just don't understand'
– Carole King, 'Pleasant Valley Sunday'

Elke gelijkenis met bestaande personen, gebeurtenissen, plaatsen of entiteiten is met opzet door de auteur aangebracht. Maar wees gerust, dit boek gaat niet over u.

EEN

De mannen hebben een paar maal gericht geschoten en komen steeds dichterbij. De wind die van zee komt, blaast de geur van kruit mijn kant op. Ik houd me stil en probeer na te gaan hoe ver ze zijn, hoor ze onderling overleggen met hun harde stemmen, in hun platte Zuid-Amerikaanse Spaans. Me koest houden is het beste, misschien wel het enige wat ik nu kan doen. Hun geschreeuw wordt steeds luider, maar ik blijf zitten waar ik zit. Zonder me te verroeren.

Het leven is een spelletje waarvan de afloop van tevoren vaststaat. Toch probeer ik het zo lang mogelijk te rekken. Ze doen er hier in Ecuador niet moeilijk over, doodgaan. Hoewel het verdriet er niet minder om is, beschouwt iedereen het vooral als een onafwendbaar natuurverschijnsel. Een sterfgeval verdient niet al te veel aandacht nadat het stoffelijk overschot is begraven. Ze kijken hier ook niet op een lijk meer of minder. Onlangs hing er nog een stelletje jonge kerels te bungelen aan een viaduct, gruwelijk verminkt en vermoord door de narco's. De locals zien het en rijden verder; hooguit slaan ze een kruisje wanneer ze de lijken passeren. Verscholen in het hoge gras betrap ik mezelf op idiote bespiegelingen en sleetse metaforen, kennelijk in een poging om vrede te krijgen met

de situatie. Om alvast voorbereid te zijn op wat komt. Het onafwendbare.

Iemand vloekt, de rest begint te lachen. Hoewel ze dit werk van jongs af aan doen, beleven ze er nog steeds plezier aan. Ze lijken zich steeds minder aan te trekken van hun onvoorzichtige lawaaimakerij en doen er zelfs nog een schepje bovenop; waarschijnlijk zijn ze overmoedig geworden van de cocabladeren of peyote. Gegier, gegil, gelach. Nog een salvo. Ik speur door de bosschages en takken, die bedekt zijn met een donkergroen mos. Het zweet prikt in mijn ogen en ik probeer na te gaan hoe lang het nog licht blijft. Een uur? De grond, bedekt met bruine bladeren, stinkt naar schimmel en iets wat voor vers sperma zou kunnen doorgaan.

Langzaam richt ik me op en veeg mijn mouw langs mijn voorhoofd. Er beweegt iets, verderop, of lijkt dat maar zo? Ik zet me schrap. Controle, daar gaat het nu om. Ademhalen, diep inademen via de neus en heel zachtjes weer uit door de mond, om zo mijn hartslag te temmen, bloeddruk te beteugelen, adrenaline te doseren. Onmogelijk natuurlijk.

De bosjes houd ik onafgebroken in de gaten, gespitst op iedere beweging. Ik leg aan, schuif met mijn duim de beveiliging van de grendel en weet dat het nu gaat komen. Toch nog onverwachts is-ie ineens daar, met een reuzensprong die je alleen maar katachtig kunt noemen. Ik zie de woeste, gele ogen, de blikkerende tanden, het schuim op de bek... Ik dreig te verlammen, maar het is nu of nooit, erop of eronder. Alles in mij verzet zich om de trekker over te halen. Maar ik moet wel, en ik heb geen keus.

De knal is niet eens heel hard. Het schot is raak, net onder de hals. Een prima plek, want als ze hem later opzetten, is het gat niet meer zichtbaar. Ik tril op mijn benen en sluip twee, drie passen in de richting van mijn aarvaller, die ik nog steeds onder schot houd. Misschien zit er toch nog leven in, genoeg om alsnog naar mij uit te halen. Ik por met de punt van mijn laars in het kadaver, zachtjes. De vacht geeft mee en het lichaam stuiptrekt nog een paar maal. Dan is het voorbij en weet ik zeker dat de jaguar dood is.

Ik hoor de mannen naderen. '*¡Hey! ¡Patrón! ¿Dónde estás?*' Ik roep dat ze deze kant op moeten komen. Paquito is er het eerst, gevolgd door Duarde, mijn opzichter (ik heb nog steeds moeite met dat bezittelijk voornaamwoord, maar zo werkt het hier nu eenmaal).

'Tss! Mooi schot, *jefe*.' Paquito draait zich om en roept: 'Don Tonq heeft hem te pakken genomen. *¡El francotirador!*'

Ik weet zeker dat het allemaal doorgestoken kaart is, ze hebben me deze *kill* gegund. Het was een politieke geste, bedoeld om mijn positie als baas, patrón, jefe, voor de rest te versterken. Ik heb geld en dus macht, maar hier draait het net zo goed om andere dingen: een man moet ballen hebben. Moed tonen. De baas ben je niet zomaar, je moet het worden, in het zicht van je ondergeschikten. Bloed is een onderschat maar fantastisch sociaal smeermiddel.

Prijzend bezien de mannen de jaguar en ze slepen hem naar een vlak stuk verderop. Een van hen gaat op de hurken zitten en tilt de staart van het beest op.

Hij tuurt aandachtig naar het achterwerk.

'Het is een vrouwtje. Pas bevallen,' zegt hij.

'De welpen?' vraag ik. 'Hoeveel? Moeten we de welpen niet zoeken?'

De man haalt zijn schouders op. 'Het zijn er altijd twee,' zegt hij en verder zwijgt hij, want zoiets hoor je hier gewoon te weten. Natuurlijk gaan we die niet zoeken. Ze sterven vanzelf, binnen een dag of drie, hooguit vier. Ecuador is geen land voor sentimentaliteit. De afgelopen weken heeft deze moeder vier geiten en een paar kippen uit de kraal naast het afgerasterde stuk land geroofd, en het zal nog wel een tijd duren voordat er weer eentje zo dichtbij komt.

We rijden terug naar de boerderij, stapvoets, het kadaver voor me vastgebonden, met de voorpoten links en de achterpoten rechts van de flanken. Het lichaam beweegt zachtjes mee met elke pas van het paard. Vijftig minuten later passeren we de toegangspoort. Rond acht uur begint het feest; het monster is dood, er valt wat te vieren. Het halve dorp is uitgelopen en de inwoners verzamelen zich rond een van de drie vuren op de binnenplaats. Een lint van gekleurde gloeilampen, boeren in hun werkkleding, vrouwen met simpele jurken. Halfblote kinderen gluren verwachtingsvol en hongerig naar het sissende vlees op de roosters. Jongens prikken met stokken in de ingewanden van een pas geslacht kalf. Ik zit aan de rand van de *corral*. Er wordt gedronken, voornamelijk bier, en gedanst. Het plaatje zou compleet zijn als er ook een mariachideuntje te horen was, maar uit de boxen klinkt popmuziek, van Miley Cyrus tot Slipknot. De voorman is bezig de

huid van de jaguar op een houten rek te spannen dat rechtop staat tegen de dikke boom in het midden van de binnenplaats. Regelmatig komt er iemand op me af om me te complimenteren en elke keer vragen ze hoe ik het heb geflikt. Ik bekijk het tafereel nog eens glimlachend en vertel zonder te overdrijven, heel rustig, het hele verhaal.

Met een stok por ik in de grond voor me – mijn grond. Vanaf de punt van de stok tot de vierhonderd hectare rondom is mijn bezit, sinds ik vorige week de buurman heb uitgekocht. Volgens Duarde heb ik te veel betaald, maar iedereen verdient een goede deal. En wat had ik anders met het geld moeten doen? Nog langer op de bank laten staan, nu de rente ook hier verwaarloosbaar is? Anders dan de meeste vermogenden heb ik niets nodig om een gebrek aan zingeving te compenseren. Geen drugs- of alcoholverslaving, geen schenkingen aan goede doelen, geen investeringen in start-ups in de hoop nóg een klapper te maken. Geen excessen in de vorm van *collectible* items zoals Ferrari's, vintage wijnen, postzegels, beroemde bedpartners of je naam op een bordje naast de hoofdingang van een nieuw aangelegd cultuurpaleis. Nee, voor mij hoeft dat allemaal niet en ik denk dat dat komt doordat ik me bijna nooit verveel. De keren dat de verveling me toch overvalt, onderga ik die met een zeker genoegen. Ik kan uren langs de rivier verderop slenteren of gewoon voor me uit staren zonder enig doel of zelfs maar een hang naar betekenis. Ik kook, want eten moet je toch, ik rijd mee met de mannen en help met het repareren van een afzetting, steek een bejaarde maisverkoper

langs de weg af en toe wat extra geld toe en lummel weer verder. Het ontbreken van naasten is helemaal niet erg. Misschien zelfs wel een zegen. Ongebonden en onbevangen leven is hier heel goed mogelijk. Mits je geen dierbaren hebt. Of huisdieren. En toch heb ik die beide en in groten getale.

Dan zie ik Consuela. Ze komt al bij mij over de vloer sinds ik hier woon, nu vier jaar geleden, en was een van de eersten die het aandurfd en om contact met me te zoeken; voor de anderen was ik toch vooral die buitenlander die ineens opdook, alsof ik een buitenaards wezen was. Dankzij haar ambassadeurschap werd ik snel opgenomen in deze gemeenschap van boeren, bedelaars en bastaarden. Soms woont ze een tijdje bij me in, om daarna weer te verdwijnen naar Quito, waar ze ooit archeologie studeerde, of ergens anders waar ze dan veldwerk doet. Dan duikt ze na weken ineens weer op, vuil, stinkend, half verwilderd en onder de schrammen en blauwe plekken, waarna ik haar zwijgend maar glimlachend onder de douche zet, haar haren was en haar rug schoonboen. Even later gaat ze dan naar bed, om in een diepe slaap te vallen die meestal een etmaal duurt, soms met zo'n droevige, gekwelde uitdrukking op haar gezicht dat ik niets anders kan doen dan een arm om haar heen slaan en fluisterend bezweren dat alles goed komt. Op zo'n moment ontwaakt ze even, legt haar hoofd tegen mijn borst, beweegt het nauwelijks merkbaar heen en weer, om dan weer door te slapen. Later, als ze wakker is en ik haar ontbijt maak, toont ze me haar vondsten, vertelt me over hun betekenis. Er is, zo legt ze me uit, een directe lijn van heden

naar verleden, die nog dagelijks doorwerkt in de manier waarop mensen hier met elkaar omgaan.

Vanavond lacht Consuela, net als alle anderen. Ze loopt op me af met twee flesjes bier. Eentje geeft ze aan mij, het andere zet ze aan haar mond, nadat ze op mijn schoot is gaan zitten. Ik voel haar grote billen zachtjes over mijn bovenbenen heen en weer schuiven. Ze ruikt naar rook, eau de toilette en zoetig zweet, een combinatie die in haar geval geweldig werkt en me opwindt.

Na het eten dans ik met haar, of eigenlijk, zij danst met mij. Er wordt geklapt en gelachen, zeker wanneer ik probeer om een lokale volksdans na te doen op een *pasillo*. De honden eten de restjes van de schalen, de oudere kinderen ontfermen zich over de kleintjes die, uitgeput van het urenlange rondjesrennen, eigenlijk al lang hadden moeten slapen. Om drie uur vind ik het mooi geweest. Ik ben moe en dronken van de zelfgestookte brandy en wil naar bed. De dorpelingen nemen afscheid en strompelen de poort uit, voor zover ze dat nog kunnen. Natuurlijk word ik uitbundig bedankt. Sommige mannen, overmoedig door de drank, knipogen bij het weggaan, wijzen naar mijn kruis en daarna naar Consuela. Dan steken ze hun duim op.

Vlak voor ik inslaap, hoor ik in de verte een soort kattengejank en ik denk onmiddellijk aan de twee welpen. Zijn ze op zoek naar hun moeder en zien ze nu het silhouet van haar opgespannen vacht in de flikkering van het uitdovende vuur? Nee, onmogelijk, weet ik. Toch duurt het een tijd voor het idee me loslaat. Ik draai me om, streel nog een keer de met donshaartjes

bedekte billen van Consuela (*mi Capibarita* noem ik haar soms, wat ze eerst niet leuk vond) en voel een gemene hoofdpijn opkomen.

Sinds enkele jaren droom ik alleen nog in het Spaans en in mijn droom klinkt het luide, ouderwetse, mechanische gerinkel van een tram. Diep in mijn onderbewustzijn leef ik tijdelijk in een parallelle wereld, bevolkt door vreemdelingen in een mij onbekende stad. Ik weet niet waar ik moet uitstappen. Het bellen houdt aan. Hoe stopt dat ellendige gerinkel? Alsof ik uit de diepte omhoog zwem, passeer ik heel langzaam de grens tussen slapen en waken. Ik open mijn ogen half en zie dat de plek naast me in bed leeg is. Net op het moment dat ik me afvraag of ze misschien weer met de noorderzon vertrokken is, zie ik Consuela's silhouet de kamer inkomen. 'Wat is er?' vraag ik haar.

'Niks. Telefoon.'

'Telefoon?'

'*Sí, papi*. Was niks, *un gringo*, ga maar weer slapen.'

Ze kust me. Haar tong smaakt zurig, naar verschaalde alcohol, en ik proef een vleug van mijn eigen zaad. Ze duwt met haar majestueuze dij mijn benen uit elkaar en wurmt zich weer boven op me. Ondanks de bonkende hoofdpijn geef ik me eraan over en laat de gedachte aan de telefoon varen. Even later begint het rinkelen opnieuw. Consuela kreunt en rolt van me af. Ze staat op en loopt, haar brede voeten een beetje neerzettend als een eend, zuchtend naar het toestel dat in de gang op een tafeltje staat. Ze neemt de hoorn op en begint vrijwel direct te vloeken. 'Het is midden in de nacht! Ik versta er niets van. Ga slapen!'

Net als ze weer in bed ligt, rinkelt het toestel opnieuw. Deze keer sta ik op en strompel duizelig naar de gang.

'¿Sí?'

De lijn ruist en kraakt. Ik hoor het in de verte galmen.

'Is dit de heer Van Lexmond?' vraagt ineens een heel helder klinkende Nederlandse mannenstem. 'Tonk van Lexmond?' onmiddellijk gevolgd door: 'Niet ophangen! Alstublieft, hang niet op, dit is belangrijk.'

Geschrokken zwijg ik. De afgelopen jaren was ik Anton 'Tonque' Seeberg, niemand hier kent mijn oude naam.

'U hoeft niets te zeggen, maar luister alstublieft naar wat ik te vertellen heb.'

Mijn oude ik bestaat niet meer sinds ik gedwongen verkast ben. Dit moet wel een valstrik zijn. Onmogelijk dat ik midden in de nacht gebeld word door een Nederlander. Ik hang op.

De telefoon gaat weer over. Ik staar naar het toestel in de hoop dat het rinkelen ophoudt, maar neem uiteindelijk op.

'Spreek,' zeg ik.

'Godzijdank! Mijn naam is Drijver, ik ben van het ministerie van Justitie. Ik bel vanwege uw kinderen, Willem en Steven. Ik heb slecht nieuws voor u.'

Ik zak niet door de grond, sta ook niet verstijfd, noch begin ik ongecontroleerd te trillen zoals je in slechte boeken weleens leest. In plaats daarvan bereid ik me voor om de klap op te vangen. Ik ga zitten op de houten stoel naast het tafeltje.

'Zijn ze dood?' vraag ik.